

**UCHWAŁA NR XXXI/307/2021
RADY MIEJSKIEJ W OTMUCHOWIE**

z dnia 15 grudnia 2021 r.

**w sprawie Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy
w Rodzinie na lata 2022-2026**

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2021 poz. 1372 z późn. zm.) w związku z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2021 poz. 1249), Rada Miejska w Otmuchowie uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022 – 2026 w gminie Otmuchów, w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Otmuchów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

Stanisław Zaczyk

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2022-2026

Spis treści

I. Wstęp

II. Istota i zakres Programu

1. Realizacja Programu w oparciu o podstawy prawne
2. Korelacja Programu z innymi programami i strategiami
3. Informacje ogólne
4. Skala i diagnoza zjawiska
5. Zasady działania Programu

III. Cele programu

1. Cele główne i szczegółowe
2. Zadania i działania Programu
3. Przewidywane efekty realizacji Programu

IV. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Otmuchów

1. Skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Otmuchów
2. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Otmuchów.

V. Finansowanie Programu

I. Wstęp

Przemoc to intencjonalne działanie lub zaniechanie jednej osoby wobec drugiej, które wykorzystując przewagę sił narusza prawa i dobra osobiste jednostki, powodując cierpienia i szkody. O przemocy możemy mówić wtedy, gdy zostaną spełnione 4 warunki:

- 1) Jest to intencjonalne działanie lub zaniechanie działania
- 2) Jedna osoba ma wyraźną przewagę nad drugą
- 3) Działanie lub zaniechanie jednej osoby narusza prawa i dobra osobiste drugiej
- 4) Osoba wobec której stosowana jest przemoc, doznaje cierpienia i szkód fizycznych i psychicznych.

Podstawowym aktem prawnym, regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest Ustawa o Przeciwdziałaniu Przemocy w Rodzinie z dnia 29 lipca 2005 roku.

Program reguluje prowadzenie na terenie Gminy Otmuchów działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz określa zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Program ma na celu wyznaczenie głównych kierunków działań Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w celu skutecznego reagowania na to zjawisko. Program jest zgodny ze Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Otmuchów przyjętą przez Radę Miejską uchwałą.

Przemoc domowa wpływa na zaburzenia w funkcjonowaniu rodzin a także negatywne kształtowanie się wzorców oraz postaw głównie dzieci. Ze względu na to że jest ona przestępstwem każda osoba, która poweźmie informacje o wystąpieniu w jej rodzinie, środowisku powinna zawiadomić o jej stosowaniu odpowiednie instytucje.

W przypadku zjawiska przemocy ciężko jest mówić o grupie społecznej, której dotyczy. Zjawisko to dotyka osoby w różnym wieku. Jedną z głównych przyczyn współistniejących z przemocą jest nadużywanie alkoholu. Przemoc objawia się głównie wśród dorosłych dzieci z problemem alkoholowym a także w małżeństwach. Występowanie przemocy w stosunku do dzieci nie zawsze ma charakter bezpośredni. Dzieci nierzadko stają się świadkami przemocy, co naraża je na zaburzenia w prawidłowym rozwoju.

W społeczeństwie istnieje jeszcze słaba świadomość zagrożeń oraz reagowania na zjawisko przemocy.

II. Istota i zakres Programu

1. Realizacja Programu w oparciu o podstawy prawne.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- 1) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- 2) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- 3) Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- 4) Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie Procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów Formularza „Niebieska Karta”.

2. Korelacja Programu z innymi programami i strategiami.

Program wpisuje się w zadania:

- 1) Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy;
- 2) Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Otmuchów;
- 3) Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 4) Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii.

3. Informacje ogólne.

Według Deklaracji Praw Człowieka „Każdy człowiek ma prawo do życia, wolności i bezpieczeństwa swej osoby”. Polski system prawny reguluje te elementy w kodeksach oraz ustawach, które mają stać na straży godności każdego człowieka oraz zależności i stosunków w podstawowej komórce społecznej jaką jest rodzina. To w rodzinie oraz w domu powinniśmy posiadać poczucie bezpieczeństwa, wsparcie emocjonalne, możliwość rozwoju zainteresowań, umiejętności. W przypadku zaburzenia tych mechanizmów może dochodzić do dysfunkcji, które w negatywny sposób oddziałują na funkcjonowanie w nich jednostek. Jedną z takich dysfunkcji jest występowanie w rodzinach zjawiska przemocy. Przemoc nie tylko jest agresją fizyczną, ale podzielić można ją na kilka rodzajów, które mogą się przenikać wzajemnie:

- 1) przemoc fizyczna;
- 2) przemoc psychiczna;
- 3) przemoc seksualna;
- 4) przemoc ekonomiczna.

4. Skala i diagnoza zjawiska

Skala zjawiska przemocy na terenie Gminy Otmuchów według statystyk od 2016 roku przedstawiona została w postaci poniższej tabeli. Liczba interwencji domowych podejmowanych przez

funkcjonariuszy policji wzrasta. Fakt ten może wskazywać na zwiększenie świadomości w społeczeństwie, dotyczące reagowania na sytuacje związane ze stosowaniem przemocy w rodzinach.

Rok	Liczba interwencji domowych	Liczba osób wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc	Liczba osób wobec których istniało podejrzenie, że stosują przemoc będących pod wpływem alkoholu
2016	123	46	30
2017	170	48	28
2018	200	43	26
2019	217	43	31
2020	258	45	28

W roku 2020 doszło do nietypowej sytuacji związanej z rozwojem pandemii koronawirusa COVID 19. Z tego powodu ograniczono znacznie kontakty międzyludzkie, doszło do zwiększenia izolacji osób. Zdalne nauczanie, praca zdalna lub jej brak, ograniczenie dostępu do różnego rodzaju instytucji to czynniki mogące przyczynić się do rozwoju zjawiska przemocy w „czterech ścianach”. W obecnej sytuacji może również dochodzić do rozwoju przemocy pośredniej w stosunku do dzieci, które stają się świadkami nieprawidłowych relacji pomiędzy dorosłymi domownikami. W związku z wystąpieniem pandemii realizacja działań w ramach przeciwdziałania przemocy rozwinęła się w kierunku wykorzystania środków komunikacji zdalnej, tj. rozmów telefonicznych, wideokonferencji, komunikatorów oraz poczty elektronicznej. Nie wyklucza to jednak osobistych kontaktów z osobami doświadczającymi przemocy czy też sprawcami. Pomimo stanu epidemii, który znacznie ograniczył naszą wolność osobistą, osoby zagrożone przemocą domową muszą mieć pewność, że nie zostaną pozostawione same sobie, bez niezbędnego w sytuacji kryzysowej wsparcia.

Z analizy statystyk wynika, że sporą grupę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc, stanowią osoby, które w trakcie interwencji były pod działaniem alkoholu. Wskazuje to na skalę problemu związanego z nadużywaniem alkoholu. W związku z powyższym niezbędna jest również współpraca pomiędzy Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Otmuchów a Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Jednymi z ważniejszych problemów utrudniających skuteczne przeciwdziałanie przemocy na terenie Gminy Otmuchów są:

- 1) brak bazy lokalowej i mieszkań chronionych;
- 2) brak miejsca dostosowanego na potrzeby posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego, Grup Roboczych, indywidualnych rozmów z osobami dotkniętymi zjawiskiem przemocy;
- 3) długi okres rozstrzygania spraw w sądach;
- 4) niska świadomość społeczna;
- 5) funkcjonowanie stereotypów na temat przemocy;
- 6) sytuacja związana z rozprzestrzenianiem się wirusa COVID 19;
- 7) stałe przebywanie ze sobą sprawców przemocy oraz ich ofiar (kwarantanna, izolacja, praca zdalna, nauczanie zdalne);
- 8) ograniczone możliwości komunikacji Członków Zespołu Interdyscyplinarnego/Grup Roboczych – brak możliwości organizowania wideokonferencji;
- 9) trudności związane z wdrożeniem nowelizacji przepisów związanych z izolowaniem sprawcy od ich ofiar;
- 10) brak świadomości w społeczeństwie w kwestii korzyści płynących ze wsparcia psychologa.

5. Zasady działania Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w zakresie udzielania pomocy osobom dotkniętym przemocą, oddziaływania na osoby stosujące przemoc oraz podnoszenia świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy w rodzinie oparty jest na zasadach:

- 1) wzajemnej współpracy i współdziałania organów administracji publicznej, organizacji pozarządowych, środowisk i osób fizycznych uprawnionych lub zobowiązanych do inicjowania i realizacji zadań związanych pośrednio lub bezpośrednio z przeciwdziałaniem występowania przemocy i jej negatywnym następstwom
- 2) jawności działań organów administracji publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie przeciwdziałania przemocy z poszanowaniem godności osoby
- 3) szczególnej ochrony dzieci z zachowaniem ich praw do wychowywania się w rodzinie poprzez udzielanie rodzinie szczególnego wsparcia w dążeniu do poprawy jej funkcjonowania.

III. Cele programu

1. Cele główne i szczegółowe

Głównym celem Programu jest zwiększenie skuteczności działań na rzecz przeciwdziałania przemocy.

Cele szczegółowe:

- 1) podejmowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy;
- 2) wsparcie i profesjonalna pomoc doradcza, terapeutyczna, socjalna osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- 3) zmniejszenie skali zjawiska przemocy;
- 4) zwiększenie dostępności pomocy oraz zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych;
- 5) podnoszenie świadomości społecznej w zakresie zjawiska przemocy i sposobów radzenia sobie z tym problemem;
- 6) poszerzanie wiedzy dotyczącej zjawiska przemocy i sposobów rozwiązywania tego problemu wśród dzieci, młodzieży, dorosłych;
- 7) wspieranie ofiar przemocy w sytuacjach kryzysowych;
- 8) realizowanie Procedur Niebieskie Karty a także działań związanych z przeciwdziałaniem przemocy przez Zespół Interdyscyplinarny.

2. Zadania i działania Programu:

- 1) podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa oraz działań edukacyjnych rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców sprzyjające wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod;
- 3) współpraca instytucji w ramach działalności Zespołu Interdyscyplinarnego;
- 4) realizowanie Procedury Niebieskie Karty przez uprawnione podmioty oraz monitoring rodzin objętych tą Procedurą;
- 5) zwiększenie dostępności pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy w rodzinie;
- 6) podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie;
- 7) realizacja działań profilaktycznych wśród rodzin, osób dorosłych, dzieci, młodzieży dot. zapobiegania występowania zjawiska przemocy.

3. Przewidywane efekty realizacji Programu:

- 1) zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie;
- 2) spadek liczby przypadków przemocy w rodzinie;
- 3) udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;
- 4) usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą;
- 5) zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy;
- 6) zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą;
- 7) niwelowanie skutków zjawiska przemocy;
- 8) zmniejszenie skali występujących w rodzinach dysfunkcji wynikających z przemocy.

IV. Praca Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Otmuchów

Zespół Interdyscyplinarny swoje działania skieruje przede wszystkim do dzieci, osób starszych i niepełnosprawnych, a także do rodzin dotkniętych uzależnieniem. Koordynowane będą działania instytucji i specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

1. Skład Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Otmuchów.

W skład zespołu wchodzi m. in. przedstawiciele:

- 1) Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej;
- 2) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych;
- 3) Policji;
- 4) Oświaty;
- 5) ochrony zdrowia;
- 6) organizacji pozarządowych;
- 7) Kuratorskiej Służby Sądowej;
- 8) prokuratury.

2. Zadania Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Otmuchów.

Zespół składa się z grupy osób współpracujących ze sobą w sposób skoordynowany, zapewniający skuteczne reagowanie na otrzymane informacje o przemocy w rodzinie. Działania Zespołu koncentrują się na badaniu konkretnego problemu krzywdzenia, na strategii postępowania z danym przypadkiem, a wiedza, umiejętności oraz zdolności wnoszone przez poszczególnych członków Zespołu pozwala na właściwe postawienie diagnozy przypadku.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest koordynowanie działań instytucji oraz specjalistów wchodzących w skład Zespołu, w szczególności poprzez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie;
- 2) podejmowanie działań mających na celu przeciwdziałania przemocy w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie;
- 3) inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie;
- 4) rozpowszechnianie informacji o instytucjach i podmiotach udzielających pomocy osobom dotkniętym przemocą w środowisku lokalnym;
- 5) inicjowanie działań zaradczych w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

V. Finansowanie Programu

Program finansowany będzie z:

- 1) Budżetu Gminy Otmuchów;
- 2) Środków z budżetu państwa;
- 3) Środków celowych funduszy krajowych, europejskich oraz innych źródeł.